

- प्र.४ अधोलिखितयोः एकस्य प्रश्नस्य सविस्तरं व्याख्यां कुरुत। (केवल १) १२
अ) वेदांगानां नामानि लिखित्वा ज्योतिषशास्त्रस्य सामान्य परिचयं लिखत।
ब) ईशोपनिषद अनुसारं परमात्मा स्वरूपं लिखत।
- प्र.५ वैदिककालीन सामाजिक व्यवस्था स्पष्ट करा. १२

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

एम.ए (Sanskrit) (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल – २०२६
पुराण (230120102)

वार, दिनांक : सोमवार, २०-०४-२०२६
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) सर्व प्रश्नांची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहावीत.

प्र.१ योग्य पर्याय चित्वा वाक्य पुनर्लिखत।
योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा.

१२

- १) हरिवंशपुराणम् ——— इत्युच्यते?
अ) उपपुराणम् ब) महापुराणम्
क) वेदः ड) संहिता
- २) अध्यात्मरामायणं ——— पुराणे अस्ति।
अ) ब्रह्म ब) ब्रह्माण्ड
क) विष्णु ड) गरुड
- ३) ब्रह्मपुराणे समुद्रानां संख्या ——— उक्ता?
अ) ०१ ब) ०९
क) ०७ ड) ०४
- ४) हिमवान् वर्षपर्वतः मेरोः ——— अस्ति?
अ) उत्तरभागे ब) पूर्वभागे
क) पश्चिमभागे ड) दक्षिणभागे
- ५) प्रेतकल्पः पुराणे अस्ति।
अ) ब्रह्म ब) ब्रह्माण्ड
क) विष्णु ड) गरुड
- ६) ब्रह्मनपुराणानुसारं मेरुः ——— सहस्रयोजनोन्नतः।
अ) ०१ ब) १०
क) १४ ड) ८४

- क) हेतुभूतमशेषस्य प्रकृतिः सा परा द्विजाः। अण्डानां तु सहस्राणां सहस्राण्ययुतानि च।
ड) अत्रापि भारतं श्रेष्ठं जम्बूद्वीपे महामुने। यतो हि कर्मभूरेषा यतोऽन्या भोगभूमयः।

प्र.४ ब्रह्मपुराणानुसारं नरकवर्णनं तस्मान्मुक्तेः उपायं च लिखत। १२
(ब्रह्मपुराणानुसारं नरकवर्णनं व त्यातून मुक्तीचा उपाय लिहा.)

किंवा

ब्रह्मपुराणानुसारं सप्त-ऊर्ध्वलोकानां वर्णनं कुरुत।
(ब्रह्मपुराणानुसारं ७ ऊर्ध्व लोकांचे वर्णन करा.)

प्र.५ ब्रह्मपुराणानुसारं सप्तपातालपरिचयं विस्तरेण सहितं च कारयत। १२
(ब्रह्मपुराणानुसारं सप्तपातालांची नावे व त्यांचा विस्तारासह वर्णन करा.)

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Sanskrit) (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल – २०२६
भारतीय दर्शन (230120103)

वार, दिनांक: बुधवार, २२-०४-२०२६
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय चित्वा वाक्य पुनर्लिखत।
योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा.

१२

- १) अर्थापत्तिः प्रमाणत्वेन अङ्गीक्रियते ---- ।
अ) मीमांसकैः
ब) नैयायिकैः
क) यौगिकैः
ड) साङ्ख्यैः
- २) शून्यवादः केषाम्?
अ) नैयायिकानाम्
ब) मीमांसकानाम्
क) बौद्धानाम्
ड) आर्हतानाम्
- ३) षट्प्रमाणवादिनः के?
अ) मीमांसकाः
ब) नैयायिकाः
क) वैशेषिकाः
ड) यौगिकाः
- ४) बादरायणाचार्यः ---- दर्शनस्य सूत्रकाराः ।
अ) मीमांसा
ब) उत्तरमीमांसा
क) वैशेषिक
ड) योग
- ५) शंकराचार्याः कस्य मतस्य प्रवर्तकाः?
अ) द्वैत
ब) अद्वैत
क) द्वैताद्वैत
ड) शुद्धाद्वैत
- ६) चार्वाकदशने ---- प्रमाणम् अस्ति ।
अ) अनुमानम्
ब) अर्थापत्तिः
क) प्रत्यक्षम्
ड) शब्द

- क) कारणानि सप्रकारं वर्णयत ।
(कारणे सप्रकार सांगा)
- ड) पूर्वमीमांसा मतानुसारं अथशब्दविचारं प्रतिपादयत ।
(पूर्वमीमांसा मतानुसार अथशब्दविचार सांगा.)

प्र.४ कश्चन एकः प्रश्नः समाधेयः । (केवल १) १२

खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) वेदान्तमते अध्यासविचारं प्रतिपादयत ।
(वेदान्तमतानुसार अध्यासविचार सांगा.)
- ब) साङ्ख्यमतानुसारं सृष्टिप्रक्रियां लिखत ।
(साङ्ख्यमतानुसारं सृष्टिप्रक्रिया लिहा.)

प्र.५ विस्तरेण उत्तरत । १२

नवानामपि दर्शनानाम् आत्मस्वरूपं निरूपयत ।
(सर्व नऊ दर्शनानुसार आत्मस्वरूप सांगा.)

Seat No.	
----------	--

Set P

एम.ए. (Sanskrit) (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल - २०२६
अनुसंधान प्रविधी (230120105)

वार, दिनांक : शुक्रवार, २४-०४-२०२६
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय चित्वा वाक्य पुनर्लिखत।
योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा.

१२

- १) शोधविषय: कथं निर्धारणीयः?
अ) वृत्तपत्रे पठित्वा
ब) गूगलसहाय्येन
क) अभिरुचि-अनुसारेण
ड) स्वमनसा
- २) स्वशोधविषयसम्बन्धिनं पूर्वकृतं शोधकार्यं कुत्र अवलोकनीयम्?
अ) शोधपत्रिकासु
ब) शोधगंगायां
क) Association of Indian Universities
ड) पूर्वोक्तं सर्वं
- ३) पाण्डुलिपीनाम् आधारेण पाठनिर्धारणाधारिताः शोधाः ——— शोधप्रकारे गण्यन्ते।
अ) समालोचनात्मक
ब) समीक्षात्मक
क) संपादनात्मक
ड) तुलनात्मक
- ४) ध्वनिवादिनाम् आचार्याणां काव्यसिद्धान्ताः इत्यस्मिन् शोधे ——— शोधप्रविधिः वर्तते।
अ) वर्णनात्मिका
ब) क्षेत्रीयाध्ययनपद्धतिः
क) साक्षात्काररूपा
ड) वर्गीयाध्ययनपद्धतिः
- ५) ——— शोधकर्तुः अयोग्यता वर्तते।
अ) एकतत्त्वाग्रहित्वं
ब) वैज्ञानिकदृष्टिः
क) लेखननैपुण्यं
ड) पूर्वोक्तं सर्वं

- ६) अधोनिर्दिष्टेषु ——— प्राथमिकशोधस्रोतः वर्तते ।
 अ) मूलग्रन्थः ब) आधारग्रन्थः
 क) व्यक्तिसाक्षात्कारः ड) पूर्वोक्तं सर्वं
- ७) साम्यवैषम्याधारिताः शोधाः ——— शोधप्रकारे गण्यन्ते ।
 अ) समालोचनात्मक ब) समीक्षात्मक
 क) संपादनात्मक ड) तुलनात्मक
- ८) भाषादृष्ट्या समानयोः काव्ययोः यत्र तुलना क्रियते तत्र ——— शोधप्रविधिः वर्तते ।
 अ) वर्णनात्मिका ब) क्षेत्रीयाध्ययनपद्धतिः
 क) साक्षात्काररूपा ड) तुलनात्मिका
- ९) ——— शोधकर्तुः योग्यता वर्तते ।
 अ) शोधकार्याभिरुचिः ब) वैज्ञानिकदृष्टिः
 क) लेखननैपुण्यं ड) पूर्वोक्तं सर्वं
- १०) अधोनिर्दिष्टेषु ——— शोधस्रोतः वर्तते ।
 अ) ग्रन्थालयः ब) अभिलेखागारः
 क) व्यक्तिसाक्षात्कारः ड) पूर्वोक्तं सर्वं
- ११) 'कादम्बर्याः नाट्यशास्त्रीय विमर्शः' इत्यस्मिन् शोधशीर्षके ——— दोषः अस्ति ।
 अ) भ्रामकत्वं ब) असम्भवः
 क) अतिव्याप्तिः ड) अनिर्वचनीयत्वं
- १२) अन्वेषणपदं ——— धातोः सिद्धयति ।
 अ) वेष् ब) विश्
 क) एषण् ड) विष्

प्र.२ टिप्पणीं लिखत । (केवलं ४)

टीपा लिहा. (फक्त ४)

- अ) शोधकर्तुः योग्यता
 ब) टीका
 क) विवरणात्मकम् अनुसन्धानम्
 ड) पाण्डुलिपीसम्पादनम्
 इ) शोधस्य उपयोगिता
 ई) ग्रन्थाधारितः शोधः

१२

- प्र.३ द्वयोः प्रश्नयोः समाधानं कुरुत। (केवल २) १२
 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (फक्त २)
 अ) शोधविषयस्य शीर्षकं कथं भवेत्? सोदाहरणं प्रतिपादयत।
 (शोधविषयाचे शीर्षक कसे असावे? सोदाहरण सांगा)
 ब) शोधाविषयस्य प्रारूपं कथं भवेत्? सोदाहरणं प्रतिपादयत।
 (शोधविषयाचे प्रारूप कसे असावे? सोदाहरण सांगा)
 क) शोधविषयस्य प्रस्तावनायां के के अंशाः भवेयुः?
 (शोधविषयाच्या प्रस्तावनेत कोणकोणते अंश असावेत?)
 ड) शोधविषयस्य विषयचयनं कथं कर्तव्यम्?
 (शोधविषयाची निवड कशी करावी?)
- प्र.४ कश्चन एकः प्रश्नः समाधेयः। १२
 कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.
 अ) विविधान् शोधप्रकारान् निरूपयत।
 (विविध शोधप्रकार लिहा.)
 ब) शोधविषयस्य परिकल्पना कथं भवेत्? सोदाहरणं प्रतिपादयत।
 (शोधविषयाची परिकल्पना कशी असावी? सोदाहरण सांगा)
- प्र.५ विस्तरेण उत्तरत। १२
 संस्कृत-अनुसन्धानस्य इतिहासं लिखत।
 (संस्कृत-अनुसन्धानस्य इतिहास लिहा.)

- प्र.२ टिप्पणीं लिखत। (केवलं २) ०६
 टीपा लिहा. (फक्त २)
 अ) औचित्यवादः
 ब) काव्यहेतुः
 क) साहित्यशास्त्रस्य वृत्तयः
 ड) वामनाचार्याः
- प्र.३ कस्यचित् एकस्य प्रश्नस्य समाधनं कुरुत। ०६
 खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (फक्त १)
 अ) वक्रोक्तिमतं किमर्थं कथं च खण्डितम्?
 (वक्रोक्तिमताचे खण्डन का व कसे केले गेले ते सांगा.)
 ब) काव्यस्य विविधानि लक्षणानि निरूप्य तदाचार्याणां नामानि लिखत।
 (काव्याची विविध लक्षणे सांगून त्यांच्या आचार्यांची नावे लिहा.)
- प्र.४ कश्चन एकः प्रश्नः विस्तरसहितः समाधेयः। १२
 खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (फक्त १)
 अ) ध्वनिसम्प्रदायं सप्रकारं वर्णयत।
 (ध्वनिसम्प्रदायाचे प्रकारांसहित वर्णन करा.)
 ब) काव्यशास्त्रस्य इतिहासं निरूपयत।
 (काव्यशास्त्राचा इतिहास सांगा.)

- प्र.४ कश्चन एकः प्रश्नः समाधेयः । १२
कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.
अ) योगस्य अष्टौ अङ्गानि सभेदं सोदाहरणम् विशदयत ।
(योगाची ८ अंगे सांगा.)
ब) योगदर्शनस्य पादानुसारं परिचयं कारयत ।
(योगदर्शनाचा पादानुसार परिचय लिहा.)
- प्र.५ विस्तरेण उत्तरत । १२
योगसूत्राणां मनोवैज्ञानिकमहत्त्वं लिखित्वा आधुनिकाले उपयोगितां च स्पष्टयत ।
(योगसूत्रांचे मनोवैज्ञानिक महत्त्वं लिहून आधुनिकालात उपयोगिता स्पष्ट करा.)

- ८) कुटुंबिनी ——— भवति ।
 अ) सेविका
 क) सेनाप्रमुखा
 ब) प्रतिहारिणी:
 ड) गृहिणी
- ९) उपजाप म्हणजे ——— होय.
 अ) फितुरी पसरवणे
 क) जप करणे
 ब) अनुष्ठान करणे
 ड) जवळ जाणे
- १०) विजिगीषू याचा अर्थ ——— राजा आहे.
 अ) यात्रा करू इच्छिणारा
 ब) विशेष जागरूक
 क) सर्वावर विजय मिळवू इच्छिणारा
 ड) अर्जुन
- ११) ज्योतिषस्य ——— अंगानि?
 अ) ८
 क) ६६
 ब) ३
 ड) ६४
- १२) मुद्रा राक्षसस्य नायकः ———?
 अ) चंद्रगुप्तः
 क) चाणक्यः
 ब) विशाख दत्तः
 ड) राक्षसः

प्र.२ टिप्पणीं लिखत । (केवलं ४)

१२

टीपा लिहा. (फक्त ४)

- अ) वैरोचक
 ब) इंदुशर्मा
 क) विषकन्या
 ड) शकटदास
 इ) कौमुदी महोत्सव
 ई) निपुणक

प्र.३ अधोलिखितेषु द्वयोः स्पष्टीकरणं कुरुत ।

१२

कोणत्याही दोहोंचे स्पष्टीकरण सिद्ध करा.

- अ) कथमज्ञातनामध्येया आर्यस्य निवेद्यन्ते ।
 ब) न प्रयोजनमन्तरा चाणक्यः स्वप्नेऽपि चेष्टते ।
 क) सर्वथा अमात्यराक्षस एवात्र प्रशस्यतरः ।

- प्र.४ अ) मुद्राराक्षसनाटके गुप्तचराणां योजनां कार्यं च स्पष्टयत । १२
(मुद्राराक्षसनाटकातील गुप्तचरांची योजना आणि कार्यं स्पष्ट करा.)
किंवा
- ब) मुद्राराक्षसनाटकस्य द्वितीयांकस्य कथां लिखत ।
मुद्राराक्षस नाटकाच्या द्वितीय अंकाची कथा लिहा.
- प्र.५ मुद्राराक्षसनाटके राजनीतिं प्रकाशयत । १२
मुद्राराक्षस नाटकातील राजनीतीवर प्रकाश टाका.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

M.A. (Sanskrit) (Semester - II) (नवीन) (NEP CBCS) Examination:

मार्च/एप्रिल – २०२६

व्याकरण (कारक, संधि, समास, लकार) सिद्धधान्तकौमुदी निवडक सूत्रे
(230120202)

वार, दिनांक : शनिवार, १८-०४-२०२६

कमाल गुण: ६०

वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:३०

- सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्यं पर्यायं चित्वा वाक्यं पुनर्लिखत ।
योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा.

१२

- १) व्याक्रियन्ते अनेन इति ---- ।
अ) व्याकरणम् ब) वेदाङ्गम्
क) शास्त्रम् ड) व्याख्यानम्
- २) "पावकः" इति ---- सन्धिः ।
अ) सवर्णदीर्घः ब) अयादि
क) वृद्धिः ड) यण्
- ३) इकः स्थाने यण् स्यात् ---- संहितायां विषये ।
अ) अकि ब) अचि
क) झरि ड) हलि
- ४) बृहस्पतिः ---- दिव्यं वर्षसहस्रं शब्दपारायणं प्रोवाच नान्तं जगाम ।
अ) आपिशलये ब) पाणिनये
क) कात्यायनाय ड) इन्द्राय
- ५) कात्यायनस्य ---- प्रसिद्धानि ।
अ) सूत्राणि ब) वार्तिकानि
क) टीकाः ड) भाष्यानि
- ६) प्रातिपदिकानां ---- प्रत्ययाः भवन्ति ।
अ) तिङ् ब) हल्
क) सुप् ड) अच्

- ७) कर्मणा यं अभिप्रैति स ---- ।
 अ) सम्प्रदानम् ब) कर्मणि
 क) कारकम् ड) क्रिया
- ८) व्याकरणपरम्परायां ---- शाब्दिकाः प्रसिद्धाः ।
 अ) अष्टौ ब) दश
 क) नव ड) चत्वारि
- ९) वर्णानाम् अतिशयितः ---- ।
 अ) संज्ञा ब) समासः
 क) सन्धिः ड) कारकम्
- १०) समर्थः ---- ।
 अ) शब्दः ब) स्वरः
 क) पदविधिः ड) धातुः
- ११) ---- वर्तमाने ।
 अ) लुङ् ब) लट्
 क) लेट् ड) लिट्
- १२) हेतुहेतुमतो ---- ।
 अ) लिङ् ब) लिट्
 क) लोट् ड) लेट्

प्र.२ टिप्पणीं लिखतः (केवलाः चार)

१२

टीपा लिहा. (फक्त चार)

- अ) महर्षिः पाणिनिः
 ब) आपिशलिः
 क) सुब्रह्मचर्यास्यः
 ड) धात्रंशः
 इ) चत्वारि श्रृङ्गा
 ई) करण कारकम्

प्र.३ सूत्रार्थो सोदाहरणं स्पष्टीकुरुत । (केवलौ २)

१२

(सूत्रांचे अर्थ व उदाहरणांसहित स्पष्ट करा) (कोणतेही दोन)

- अ) इको यणचि
 ब) कर्मणि द्वितीया
 क) उपसर्जनं पूर्वम्
 ड) अभिज्ञावचने लृट्

- प्र.४ किमपि एकं विस्तरेण स्पष्टीकुरुत । १२
(कोणत्याही एका प्रश्नाचे विस्ताराने उत्तर लिहा)
- अ) सूत्रस्य लक्षणं लिखित्वा कारकसूत्राणि सोदाहरणं स्पष्टीकुरुत ।
(सूत्राचे लक्षण सांगून कारकसूत्रे सोदाहरण स्पष्ट करा)
- ब) पूर्वपाणिनीयानां वैयाकरणानां व्याकरणशास्त्रे योगदानं स्पष्टीकुरुत ।
(पूर्वपाणिनीय वैयाकरणांचे व्याकरणशास्त्रातील योगदान लिहा)
- प्र.५ व्याकरणशास्त्रस्य प्रयोजनं लिखित्वा अच् – सन्धिसूत्राणि सोदाहरणं स्पष्टीकुरुत । १२

Seat No.	
----------	--

Set P

एम.ए. (Sanskrit) (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल – २०२६
निरुक्तम १२ अध्याय वेदाङ्ग परिचय (230120203)

वार, दिनांक : मंगळवार, २१-०४-२०२६
वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय चित्वा वाक्य पुनर्लिखत ।

१२

योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा.

- १) निरुक्तं वेदाङ्गेषु — इति कथ्यते ।
अ) द्वितीयम् ब) तृतीयम्
क) चतुर्थम् ड) पञ्चमम्
- २) निरुक्तशास्त्रस्य प्रवर्तकः — आसीत् ।
अ) पाणिनिः ब) यास्कः
क) पतञ्जलिः ड) कात्यायनः
- ३) शब्दानां व्युत्पत्तिः — इति निरुक्तस्य मुख्यविषयः ।
अ) अर्थः ब) धातुः
क) निर्वचनम् ड) प्रयोगः
- ४) यास्केन शब्दाः — विभागेषु विभक्ताः ।
अ) द्वौ ब) त्रयः
क) चत्वारः ड) पञ्च
- ५) नामाख्यातोपसर्गनिपाताः इति — विभागाः ।
अ) त्रयः ब) चत्वारः
क) पञ्च ड) षट्
- ६) 'निरुक्त' इत्यस्य अर्थः — इति भवति ।
अ) व्याख्या ब) प्रयोगः
क) लक्षणम् ड) संज्ञा

- प्र.४ कस्यापि एकस्य समाधानं देयम्। १२
- १) निरुक्तशास्त्रस्य स्वरूपं, प्रयोजनं, महत्त्वं च विस्तरेण विवेचयत।
 - २) शब्दानां चतुर्विधविभागः— नाम, आख्यात, उपसर्ग, निपात—इत्यस्य सविस्तरं विवेचनं कुरुत।
- प्र.५ निरुक्तदृष्ट्या शब्दव्युत्पत्तेः स्वरूपं, प्रक्रिया, महत्त्वं च विस्तरेण वर्णयत। १२

- प्र.२ टिप्पणीं लिखत । (केवलं २) 0६
टिपा लिहा.
अ) वैदिक साहित्यपरिचयः
ब) ऋग्वेदः
क) सूर्यवर्णनम्
ड) प्रजापतिवर्णनम्
- प्र.३ संक्षिप्ततया लिखित । 0६
संक्षेपाने लिहा.
विश्वामित्र—नदीसंवादसूक्तं वर्णयत
- प्र.४ वेदानां परिचयं दत्वा तेषां आधुनिककाले सारवत्ता वर्णयत । १२
अथवा
राष्ट्राभिवर्धनसूक्तं विस्तरेण वर्णयत ।

- ७) वर्णानां उच्चारणस्थानानि ---- सन्ति ।
 अ) पञ्च ब) षट्
 क) सप्त ड) अष्ट
- ८) अकुहविसर्जनीयानां ---- ।
 अ) कण्ठः ब) मूर्धा
 क) नासिका ड) तालुः
- ९) "द" वर्णस्य ---- इति उच्चारणस्थानम् ।
 अ) दन्तः ब) मूर्धा
 क) नासिका ड) ओष्ठ
- १०) मूर्धा ---- स्थानम् उच्यते ।
 अ) उच्चारणस्य ब) लेखनस्य
 क) पठनस्य ड) श्रवणस्य
- ११) ---- बुद्ध्या समेत्यर्थान्मनोयुङ्क्ते विवक्षया ।
 अ) आत्मा ब) ब्रह्मा
 क) जीवः ड) परमात्मा
- १२) शिक्षा ---- तु वेदस्य ।
 अ) घ्राणम् ब) मुखम्
 क) हस्तम् ड) श्रोत्रम्

प्र.२ टिप्पणीं लिखत । (केवलं ४)

१२

टीपा लिहा. (फक्त ४)

- अ) महर्षिपाणिनिः
 ब) शिक्षावेदाङ्गः
 क) उच्चारणप्रक्रिया
 ड) उत्तमपाठकः
 इ) अधमपाठकः
 ई) आयोगवाहः

प्र.३ ससन्दर्भ स्पष्टीकुरुत । (केवल २)

१२

संदर्भासह स्पष्टीकरण करा. (फक्त २)

- अ) त्रिषष्टिश्चतुष्षष्टिर्वा वर्णाः शम्भुमते मताः ।
 ब) स्वरा विंशतिरेकश्च स्पर्शानां पञ्चविंशतिः ।
 क) यथा सौराष्ट्रिका नारी तक्राँ इत्यभिभाषते ।
 ड) मन्त्रो हीनः स्वरतो वर्णतो वा मिथ्या प्रयुक्तो न तमर्थमाह ।

- प्र.४ कस्यचित् एकस्य समाधानं देयम्। (केवल १) १२
- अ) शिक्षाशास्त्रस्य महत्त्वं लिखित्वा पाणिनीयशिक्षानुसारेण वर्णोच्चारनियमान् वर्णयत।
(शिक्षाशास्त्राचे महत्त्व सांगून पाणिनीय शिक्षेनुसार वर्णोच्चारनियम वर्णन करा)
किंवा
- ब) वेदाङ्गानां परिचयं दत्त्वा शिक्षावेदाङ्गं विस्तरेण लिखत।
(वेदांगांचा परिचय देऊन शिक्षावेदांग विस्ताराने लिहा)
- प्र.५ पाणिनीयशिक्षायाः विस्तरेण वर्णनं कुरुत। १२
(पाणिनीय शिक्षेचे विस्ताराने वर्णन करा)

- प्र.४ अ) भाषाशास्त्रस्य अर्थनिश्चयाधारिता तत्त्वानि लिखत । १२
(भाषाशास्त्राची अर्थनिश्चयतीतत्वे वर्णन करा)
वा
- ब) भाषाशास्त्रस्य वाक्यसिद्धान्तवर्णनं कुरुत ।
(भाषाशास्त्राचे वाक्यसिद्धान्त वर्णन करा)
- प्र.५ भाषायाः आकृतीमूलकता वर्णयत । १२
(भाषेची आकृतीमूलकता वर्णन करा)

- ७) वर्णसाम्यम् ——— ।
 अ) शब्दः
 क) उपमा
- ब) अनुप्रासः
 ड) ध्वनिः
- ८) ध्वनेः आधारः; ——— ।
 अ) वर्णः
 क) वाक्यम्
- ब) स्फोटः
 ड) काव्यम्
- ९) स्फोटसिद्धान्तस्य प्रवर्तकः; ——— ।
 अ) कालिदासः
 क) मम्मटः
- ब) भर्तृहरिः
 ड) नागेशः
- १०) नीरक्षीरन्यायेन तु ——— ।
 अ) सङ्करः
 क) विभावना
- ब) तर्कः
 ड) उत्प्रेक्षा
- ११) ——— प्रधानत्वेन ध्वनिः ।
 अ) व्यङ्ग्यर्थः
 क) लक्षणार्थः
- ब) अभिधार्थः
 ड) किमपि न
- १२) ——— ध्वनेर्विकारः ।
 अ) काकुः
 क) अर्थः
- ब) शब्दः
 ड) वर्णः

प्र.२ टिप्पणीं लिखत । (केवलं ४)

१२

टिपा लिहा. (फक्त ४)

- अ) आनन्दवर्धनः
 ब) स्फोटविचारस्य बिन्दवः
 क) उपमा अलंकारस्य वैशिष्ट्यानि
 ड) वक्रोक्तिः
 इ) अभाववादीसिद्धान्तः
 ई) भाक्तविचारस्य बिन्दवः

प्र.३ ससन्दर्भम् स्पष्टीकुरुत । (केवलं २)

१२

संदर्भासह स्पष्टीकरण करा. (कोणतेही दोन)

- अ) काव्यस्यात्मा ध्वनिः ।
 ब) तदव्यतिरिक्तः कोऽयं ध्वनिर्नामेति ।
 क) तद्रूपकमभेदो य उपमानोपमेययोः ।
 ड) निदर्शना अभवन् वस्तुसम्बन्ध उपमापरित्यक्तः ।

- प्र.४ किमपि एकं विस्तरेण स्पष्टीकुरुत । (केवल १) १२
कोणत्याही एक प्रश्नांचे विस्ताराने उत्तर लिहा) (फक्त १)
अ) काव्यप्रकाशस्य परिचयं दत्वा अर्थान्तरन्यासस्य सोदाहरणं विवेचनं कुरुत ।
(काव्यप्रकाशाचा परिचय देऊन अर्थान्तरन्यासस्य अलंकाराचे सोदाहरण विवेचन करा.)
ब) स्फोटविचारः लिखित्वा "ध्वनि" सिद्धान्तः स्पष्टीकुरुत ।
(स्फोट विचार लिहून ध्वनिसिद्धान्त सांगा.)
- प्र.५ ध्वन्यालोकस्य परिचयं दत्वा ध्वनिसिद्धान्तस्य सारं लिखित । १२
(ध्वन्यालोकाचा परिचय देऊन ध्वनि सिद्धान्ताचे सार लिहा.)

- प्र.४ किमपि एकं विस्तरेण स्पष्टीकुरुत । १२
अ) महाकवि भारवेः परिचयं सविस्तरं लिखत ।
ब) किरातार्जुनीयस्य मंगलाचरणं स्पष्टं कुरुत ।
- प्र.५ किरातार्जुनीयस्य प्रथमद्वितीययोः अध्याययोः रसग्रहणम् अर्थवत् कुरुत । १२

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Sanskrit) (सत्र - III) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल - २०२६
आधुनिक-संस्कृत-साहित्यम् (230120304)

वार, दिनांक: शुक्रवार, २४-०४-२०२६
वेळ: सकाळी ११:०० ते १२:३०

कमाल गुण: ३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ उचितं पर्यायं चीत्वा वाक्यं पुनर्लिखत ।

०६

- १) ——— वन्दे मातरम् इति गीतं रचितवान् ।
अ) बंकिमचंद्र चटर्जी ब) दादाभाई नौरोजी
क) लोकमान्य तिलकः ड) तारानाथ तर्कवाचस्पती
- २) नूतनकाव्यप्रयोजनानि इत्यस्य अन्तर्गतं मुख्यं प्रयोजनं किम् ।
अ) केवलं मनोरञ्जनम् ब) धर्मोपदेशः
क) राष्ट्रभावनायाः प्रसारः ड) भूतकथानुसरणम्
- ३) रामादिवत् वर्तितव्यम् न रावणादिवत् । एषा ——— उक्तिः?
अ) कालिदासस्य ब) मम्मटस्य
क) भवभूतेः ड) श्रीहर्षस्य
- ४) संस्कृते पत्रकारितायाः आरम्भः कदा अभवत्?
अ) १९ शतके ब) १८ शतके
क) २० शतके ड) १६ शतके
- ५) निम्नलिखितयोः मध्ये संस्कृतभाषायां ज्ञानपीठपुरस्कारः प्राप्तः अस्ति ——— ।
अ) डॉ. मंजुषा कुलकर्णी ब) आप्पाशास्त्री राशिवडेकरः
क) डॉ. अजयः निलडगेकरः ड) सत्यव्रतः शास्त्री
- ६) शिशुपालस्य रचयिता ——— ।
अ) श्रीहर्षः ब) भवभूतिः
क) भासः ड) माघः

- प्र.२ टिप्पणीं लिखत। (केवलं २) ०६
 टीपा लिहा. (फक्त २)
 अ) ज्ञानपीठपुरस्कारेण सम्मानिताः लेखकाः/लेखिकाश्च तेषां च रचनाः”
 ब) वैदिक साहित्यम्
 क) अप्पाशास्त्री राशिवडेकर
 ड) गलगली रामाचार्य
- प्र.३ संक्षिप्ततया लिखत। (कोऽपि १) ०६
 अ) “राष्ट्रभावना” इति तत्त्वं संस्कृतकविनां कृतीषु कथं प्रतिफलति?
 (संस्कृत कवींच्या कृतींमध्ये “राष्ट्रीय भावना” हा घटक कसा प्रतिबिंबित
 होतो?)
 ब) “भारतस्य स्वतंत्रतासंग्रामे संस्कृत कविनां भूमिका” इत्यस्य विवेचनं कुरुत।
 (“भारताच्या स्वातंत्र्यलढ्यात संस्कृत कवींची भूमिका” स्पष्ट करा.)
- प्र.४ विस्तरेण लिखत। (कोऽपि १) १२
 अ) साधुचरित्राणां संस्कृतसाहित्ये स्थानं किम्? उदाहरणैः सह लिखत।
 (संस्कृत साहित्यात साधु चरित्रांचे स्थान काय आहे? उदाहरणांसह लिहा.)
 ब) “काव्यप्रयोजनानि” विषयं संस्कृतकवींना दृष्ट्या सविशेषं निरूपयत।
 (संस्कृत कवींच्या दृष्टिकोनातून “काव्यात्मक हेतू” या विषयाचे तपशीलवार
 वर्णन करा.)

- ७) आप्तवाक्यं ——— ।
 अ) शब्दः
 क) धातुः
 ब) अर्थः
 ड) अन्वयः
- ८) नित्यद्रव्यवृत्तयः व्यावर्तकः ——— ।
 अ) विशेषः
 क) धर्मः
 ब) सामान्यम्
 ड) अधर्मः
- ९) अभावः ——— ।
 अ) त्रिविधः
 क) द्विविधः
 ब) चतुर्विधः
 ड) पंचविधः
- १०) विहितकर्मजन्यो ——— ।
 अ) कार्यम्
 क) अधर्मः
 ब) धर्मः
 ड) किमपि न
- ११) कृतिः ——— ।
 अ) प्रयत्नः
 क) धात्वर्थः
 ब) धर्मः
 ड) द्वेषः
- १२) संयुक्तव्यवहारहेतुः ——— ।
 अ) साजुज्यता
 क) प्रसारणम्
 ब) संयोगः
 ड) ज्ञानम्

प्र.२ टिप्पणीं लिखत । (केवलं ४)

१२

टीपा लिहा. (फक्त ४)

- अ) महर्षिकणादस्य योगदानम्
 ब) शब्दलक्षणम्
 क) स्पर्शत्वम्
 ड) गंधविचारः
 इ) बुद्धिविचारः
 ई) अभावभेदाः

प्र.३ विस्तरेण स्पष्टीकुरुत । (केवलौ २)

१२

विस्ताराने स्पष्टीकरण करा. (फक्त २)

- अ) प्रमाणचर्चा तथा प्रत्यक्षप्रमाणविचारः
 ब) अनुमानप्रमाणविचारः तथा तस्य भेदाः
 क) सप्तपदार्थविचारः
 ड) चतुर्विंशतिगुणविचारः

- प्र.४ किमपि एकं विस्तरेण स्पष्टीकुरुत । १२
अ) प्रमाणविचारः स्पष्टीकुरुत ।
ब) गुणविचारः लिखित्वा तेषां लक्षणानि स्पष्टीकुरुत ।
- प्र.५ वैशेषिकदर्शनस्य परिचयं लिखित्वा नवद्रव्यविचारं स्पष्टीकुरुत । १२

Seat No.	
----------	--

Set P

एम.ए (Sanskrit) (सत्र - IV) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल - २०२६
साहित्य—कांदबरी (रजोजुषे...इत्यारभ्य रामनिवासदर्शनोत्सुका पुनरिव
धरणीतलादुल्लसन्ती वनचरैद्याप्यालोक्यते पर्यन्तम्) (230120401)

वार, दिनांक: गुरुवार, १६-०४-२०२६
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

कमाल गुण: ६०

- सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) सर्व प्रश्नांची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहावीत.

प्र.१ योग्य पर्याय चित्वा वाक्य पुनर्लिखत।
योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा.

१२

- १) — रचिता सुपरिचिता “कादम्बरी”।
अ) कालिदासेन ब) बाणभट्टेन
क) मयुरेण ड) नागेशेन
- २) कादम्बरीग्रन्थे आश्रमजीवनस्य वर्णनं — दृश्यते।
अ) अगस्त्याश्रमे ब) वाल्मीक्याश्रमे
क) वसिष्ठाश्रमे ड) गौतमाश्रमे
- ३) — उच्छिष्टं जगत्सर्वम्।
अ) बाणेन ब) विश्वनाथेन
क) क्षेमंद्रेण ड) कार्तिकेन
- ४) चापकोटिसमुत्सारितारातिकुलाचलो राजा — नाम।
अ) राक्षसः ब) वसन्तकः
क) माधव्यः ड) शूद्रकः
- ५) त्रिभुवनप्रसवभूमिरिव विस्तीर्णा — नगरी।
अ) अयोध्या ब) विदिशा
क) अलका ड) विंध्या
- ६) — पञ्जरस्थं शुकमादाय शूद्रकं प्रति आगता।
अ) चाण्डालकन्यका ब) प्रतिहारी
क) कादम्बरी ड) महाश्वेता

- ७) ——— एव शुकः ।
 अ) बाणभट्टः
 क) वनचेरः
 ब) वैशंपायनः
 ड) विशाखदत्तः
- ८) पाकशासनो नाम ——— ।
 अ) विष्णुः
 क) महेशः
 ब) इन्द्रः
 ड) गणेशः
- ९) शूद्रकः साहसिकानां ——— आसीत् ।
 अ) धौरेयः
 क) वैनतेयः
 ब) आहर्ता
 ड) वाग्मीन्
- १०) चित्रभानोः आत्मजः ——— ।
 अ) बाणः
 क) शूद्रकः
 ब) कुबेरः
 ड) इन्द्रः
- ११) कादम्बर्याः परिपूर्तिः ——— कृता ।
 अ) नागेशेन
 क) जयदेवेन
 ब) गदाधरेण
 ड) पुलिन्दभट्टेन
- १२) राज्ञः मनसि ——— स्यात् ।
 अ) धर्मः
 क) मदः
 ब) अर्थः
 ड) कोपः

प्र.२ टिप्पणीं लिखत । (केवलं ४)

१२

टिपा लिहा. (फक्त ४)

- अ) बाणभट्टः
 ब) कादम्बर्याः मङ्गलाचरणम्
 क) वैशम्पायनकथायाः विशेषाः
 ड) विदिशा नगरीवर्णनम्
 इ) चांडालकन्या
 ई) कादम्बर्याम् उधृताः अलङ्काराः

प्र.३ ससंदर्भम् स्पष्टीकुरुत । (केवलं २)

१२

कोणत्याही दोहोंचे सन्दर्भासह स्पष्टीकरण करा.

- अ) गद्यं कवीनां निकषं वदन्ति ।
 ब) कलिकालभयपुञ्जीभूतकृतयुगानुकारिणी विदिशाभिधाना नगरी ।
 क) वाणी बाणो बभूव
 ड) शूद्रकसभावर्णनम्

- प्र.४ विन्ध्याटवीवर्णनं विस्तरेण कुरुत । १२
(विन्ध्याटवीचे वर्णन सविस्तरपणे लिहा)
किंवा
राजा शूद्रकस्य चरित्रचित्रणं लिखत ।
(राजा शूद्रकाचे सविस्तर वर्णन करा)
- प्र.५ कादम्बर्याः कथासूत्रं लिखित्वा संस्कृतसाहित्ये स्थानं योगदानं च लिखत । १२
(कादंबरीची कथा सांगून त्याची वैशिष्ट्ये सांगा)

Seat No.	
-------------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Sanskrit) (सत्र – IV) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:

मार्च/एप्रिल – २०२६

गीताभाष्यम् (शांकरभाष्यपरिचय :- अध्याय १२,१५ तथा द्वैवत, अद्वैवत, विशिष्टाद्वैवत,
द्वैवताद्वैत, शुद्धाद्वैत परिचय) (230120402)

वार, दिनांक : शनिवार, १८-०४-२०२६

कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्यं पर्यायं चिनुत।

१२

योग्य पर्याय निवडा.

- १) श्रीमदाचार्यशंकरभगवतःकृतौ ---- अस्ति।
 अ) सिद्धान्तकौमुदी
 ब) भगवद्गीताभाष्यम्
 क) महाभाष्यम्
 ड) श्रीभाष्यम्
- २) अक्षरब्रह्मः ---- अस्ति।
 अ) गोचरम्
 ब) व्यक्तम्
 क) शब्दम्
 ड) अकरणगोचरम्
- ३) योगेन ---- मां ध्यायन्त।
 अ) समाधिना
 ब) ध्यानेन
 क) प्रयत्नेन
 ड) व्यक्तेन
- ४) निर्ममो ----।
 अ) ममप्रत्ययवर्जितः
 ब) कैवल्यः
 क) मोक्षः
 ड) अद्वेषः
- ५) ---- नाम त्रयोदशोध्याय।
 अ) पुरुषोत्तमयोगः
 ब) क्षेत्रक्षेत्रज्ञ
 क) भक्तियोगः
 ड) सांख्ययोग
- ६) अक्षरस्य विशेषणं ---- इति आह।
 अ) क्षेत्रज्ञः
 ब) उपासकः
 क) योगविदः
 ड) सर्वत्रगम

- प्र.४ अ) गीताभाष्ये आत्मतत्त्ववर्णनं विवेचयत । १२
(गीताभाष्यातील आत्मतत्त्ववर्णनाचे विवेचन करा.)
किंवा
- ब) आद्यशङ्कराचार्याणाम् अद्वैतसिद्धान्तस्य मोक्षस्वरूपं वर्णयत ।
(आद्य शंकराचार्यांच्या अद्वैत सिद्धांताचे मोक्षस्वरूप वर्णन करा)
- प्र.५ श्रीकृष्णोऽपदेशितं भक्तियोगं विवेचयत १२
(श्रीकृष्णद्वारा उपदेशित भक्तियोगाचे वर्णन करा)

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Sanskrit) (सत्र – IV) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल – २०२६
अर्थशास्त्र – अधिकर – २ (230120403)

वार, दिनांक : मंगळवार, २१-०४-२०२६

कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

- सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय चित्वा वाक्य पुनर्लिखत ।

१२

योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा.

- १) सुविदितमस्ति यत् — कृतं शास्त्रं अर्थशास्त्रम् इत्यभिधीयते ।
अ) पाणिनिना ब) कौटिल्येन
क) कालिदासेन ड) श्रीधरेण
- २) अर्थशास्त्रे अध्यक्षप्रचारं नाम — ।
अ) द्वितीयाधिकरणम् ब) प्रथमाधिकरणम्
क) तृतीयाधिकरणम् ड) चतुर्थाधिकरणम्
- ३) यस्याभिचारवज्रेण वज्रज्वलनतेजसः । पपात मूलतः सुपर्वा नन्दपर्वतः सः — ।।
अ) राक्षसः ब) कौटिल्यः
क) पर्वतकः ड) चन्द्रगुप्तः
- ४) अष्टशतग्राम्या मध्ये — स्थापयेत् इति कौटिल्येन उक्तम् ।
अ) अध्यक्षः ब) स्थानीयम्
क) राजा ड) ग्रामणी
- ५) — द्विपाः प्रवराः ।
अ) सौराष्ट्रिकाः ब) दशार्णाः
क) शालातुरीयाः ड) माथुरीयाः
- ६) अर्थशास्त्रमधिकृत्य — नाटकं विशाखदत्तेन रचितम् ।
अ) मुद्राराक्षसम् ब) अभिज्ञानशाकुन्तलम्
क) उत्तररामचरितम् ड) मध्यमव्यायोगः

- ७) निम्नावरूद्धमौदकं ——— कारयेत् ।
 अ) पथम्
 क) रथम्
 ब) दुर्गम्
 ड) ध्वजम्
- ८) ——— दुर्गं राष्ट्रं खन्यादि चावेक्षेत ।
 अ) समाहर्ता
 क) अधिपतिः
 ब) अध्यक्षः
 ड) स्थपतिः
- ९) ——— प्राङ्मुखमुद्ङ्मुखं वा कारयेत् ।
 अ) पण्याध्यक्षः
 क) कोषाध्यक्षः
 ब) अक्षपटलाध्यक्षः
 ड) सुराध्यक्षः
- १०) इदं क्रियाताम् इति ——— ।
 अ) चोदना
 क) शासनम्
 ब) दानम्
 ड) सामम्
- ११) मुद्राध्यक्षो मुद्रां ——— दद्यात् ।
 अ) धान्येन
 क) माषकेण
 ब) द्रव्येण
 ड) पशुना
- १२) ——— मुद्रां पश्चेत् ।
 अ) विवीताध्यक्षः
 क) कार्याध्यक्षः
 ब) रथाध्यक्षः
 ड) सेनापतिः

प्र.२ टिप्पणीं लिखत । (केवलं ४)

१२

टिपा लिहा. (फक्त ४)

- अ) आर्यचाणक्यः
 ब) सूत्राध्यक्षस्य कर्तव्यानि
 क) मुद्राध्यक्षस्य वर्णनम्
 ड) अर्थशास्त्रस्य अनुबन्धचतुष्टयम्
 इ) देशकालमानाध्याये उल्लेखिता गणना
 ई) रथाध्यक्षस्य कर्तव्यानि

प्र.३ ससन्दर्भम् स्पष्टीकुरुत । (केवलं २)

१२

संदर्भासहित स्पष्टीकरण लिहा.

- अ) भूतपूर्वमभूतपूर्वं वा जनपदं परदेशापवाहनेन स्वदेशाभिष्यन्दवमनेन वा निवेशयेत् ।
 ब) अकृष्यायां भूमौ पशुभ्यो विवीतानि प्रयच्छेत् ।
 क) चतुर्दिशं जनपदान्ते साम्परायिकं दैवकृतं दुर्गं कारयेत् ।
 ड) पौतवाध्यक्षः पौतवकर्मान्तान् कारयेत् ।

प्र.४ किमपि एकं प्रश्नं विस्तरेण स्पष्टीकुरुत । १२
समाहर्तुणा तथा गृहपवैदेहकतापसव्यञ्जनानां तिप्रविधयः लिखित्वा नागरिकप्रणिधिः
स्पष्टीकुरुत ।

वा

सौवर्णिकस्य कर्तव्यानि लिखित्वा कोष्ठागाराध्यक्षस्य वर्णनं कुरुत ।

प्र.५ अध्यक्षप्रचाराधिकरणस्य सारग्रहणं कुरुत । १२

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Sanskrit) (सत्र – IV) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल – २०२६
पंचतंत्र अपरीक्षितकारकम् मित्रभेदः (230120408)

वार, दिनांक : गुरुवार, २३-०४-२०२६
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्यं पर्यायं चित्वा वाक्यं पुनर्लिखत ।
योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा.

१२

- १) ——— रचितं पञ्चतन्त्रम् ।
अ) विष्णुशर्मणा
क) नागेशेन
ब) कालिदासेन
ड) विश्वनाथेन
- २) एका ——— हि तरुणायते ।
अ) चिकीर्षा
क) विवक्षा
ब) तृष्णा
ड) विविलप्तिः
- ३) ब्राह्मणी ——— कथा अतीवा प्रसिद्धा ।
अ) नकुल
क) साधू
ब) विष
ड) ज्ञान
- ४) ——— न कार्यं कर्तव्यम् ।
अ) कुपरिक्षितम्
क) सुचारु
ब) सुचरितम्
ड) किमपि न
- ५) ——— एकं तन्त्रमस्ति ।
अ) मित्रभेदः
क) साधुभेद
ब) विद्या
ड) सम्प्रसारण
- ६) अपरीक्षितकारकम् इति ——— तत्पुरुष समासः ।
अ) नञ्
क) तृतीया
ब) द्वितीया
ड) षष्ठी

- ७) ——— निधयः ।
 अ) नव
 क) तिस्रः
 ब) सप्त
 ड) चत्वारि
- ८) ——— सिद्धयः ।
 अ) अष्ट
 क) दश
 ब) नव
 ड) एकादश
- ९) मंदविभवस्य पुरुषस्य बुद्धिः ——— चिन्तया नश्यति ।
 अ) कुटुम्ब
 क) शास्त्र
 ब) ज्ञान
 ड) दर्शन
- १०) धिगीयं ——— ।
 अ) दरिद्रता
 क) बुद्धिः
 ब) मूर्खता
 ड) किमपि न
- ११) ——— विना नैव यशः ।
 अ) अर्थम्
 क) शास्त्रम्
 ब) कार्यम्
 ड) शौर्यम्
- १२) विष्णु शर्मणा ——— तन्त्राणि व्यरचयत ।
 अ) पंच
 क) नव
 ब) त्रीणि
 ड) दश

प्र.२ टिप्पणीं लिखत । (केवलं ४)

१२

टिपा लिहा. (फक्त ४)

- अ) विष्णु शर्मा
 ब) क्षपणक
 क) मूर्ख पंडित
 ड) मूर्ख नापित
 इ) लोभाविष्ट चक्रधर
 ई) ब्राह्मणी नकुल

प्र.३ विस्तरणे स्पष्टीकुरुत । (केवल २)

१२

विस्ताराने स्पष्टीकरण लिहा.

- अ) राजा मर्कट कथासारः
 ब) गर्दभकथा
 क) मूर्खब्राह्मणकथासारः
 ड) मूर्खपंडितकथायाः तात्पर्यम्

प्र.४ पंचतंत्रस्य परिचयं लिखित्वा वैशिष्ट्यानि लिखत ।

१२

वा

विष्णु शर्मणः परिचयं लिखित्वा संस्कृत साहित्ये योगदानं लिखत ।

प्र.५ अपरीक्षितकारकस्य सारं लिखत ।

१२

- प्र.२ टिप्पणीं लिखत। (केवल ४) १६
 टिपा लिहा. (फक्त ४)
 अ) महर्षि पतंजलिः
 ब) योगः
 क) कैवल्यपादः
 ड) समाधिः
 इ) चित्तम्
 ई) मोक्षः
- प्र.३ ससन्दर्भं स्पष्टीकुरुत। (केवलं २) १६
 सन्दर्भासहित स्पष्टीकरण करा. (फक्त २)
 अ) जन्मौषधिमन्त्रतपःसमाधिजाः सिद्धयः ।।
 ब) कर्माशुक्लाकृष्णं योगिनास्त्रिविधमितरेषाम्।
 क) द्रष्टृदृश्योपरक्तं चित्तं सर्वार्थम्।
 ड) पुरुषार्थशून्यानां गुणानां प्रतिप्रसवः कैवल्यं स्वरूपप्रतिष्ठा वा चितिशक्तिरिति।
- प्र.४ कस्यचित् एकस्य समाधानं विस्तरेण देयम्। १६
 खालीलपैकी कोणतेही एका प्रश्नाचे विस्ताराने उत्तर लिहा.
 अ) कैवल्यपादस्य तत्त्वदर्शनं विस्तरेण निरूप्य, अस्य पादस्य योगदर्शने परममहत्त्वं विवेचयत।
 किंवा
 ब) गुणत्रयस्य स्वरूपं, तेषां परिणामः, तथा विश्वव्यवस्थायां तेषां योगदानं निरूपयत।
- प्र.५ गुणानां प्रतिप्रसवः—कैवल्यस्य स्वरूपं, तस्य दार्शनिकं महत्त्वं च निरूपयत। १६